

Voor een
solidaire
en **leeftijds-**
vriendelijke
samenleving

S-Plus memorandum voor de Vlaamse,
federale en Europese verkiezingen 2019.

Inleiding

In 2019 mag de kiezer opnieuw het politieke landschap mee vorm geven, en dit voor zowel het gewestelijk (Vlaanderen en Brussel), het federale als Europese niveau. Logischer wijs zal het stemgedrag mee bepalen welk beleid we gaan krijgen.

Wij wensen een beleid dat oog heeft voor ouderen. Weet dat vandaag in Vlaanderen de groep ouderen ongeveer 26% van de bevolking uitmaakt. En die groep groeit nog. Dat zorgt voor de nodige uitdagingen maar zeker ook voor kansen.

De heterogene groep ouderen wil en kan participeren, elk op zijn eigen manier. Daarvoor is een beleid noodzakelijk dat aandacht heeft voor de noden en belangen van ouderen. Nogal wiesdes dat de uitvoering ervan afhankelijk is van het politiek gezichtspunt.

Daarom dit memorandum.

Welzijn, gezondheid en zorg

Vandaag stellen we nog altijd vast dat zorg en gezondheidszorg te veel vertrekken vanuit curatieve hoek. Preventie is wel aanwezig maar de inzet mag groter. Weet dat gezondheid ook sterk wordt beïnvloed door factoren buiten de gezondheidssector. Een meer holistisch preventiebeleid houdt ook rekening met voeding, sport, sociale context, goede leefomgeving, mobiliteit, onderwijs, etc.

Onze visie is Health in All Policies: gezond leven, haalbaar voor iedereen. Met andere woorden, een gezondheidsbeleid over alle beleidsdomeinen heen.

Haalbaar voor iedereen betekent dat sociale ongelijkheden moeten worden teruggedrongen. Sommige stellen doktersbezoeken uit wegens de kost. Elektronische informatie of campagnes bereiken ouderen te weinig of niet. E-Health toepassingen creëren nieuwe drempels. Tal van ouderen ontberen hun zorgen omdat zij of hun arts gewoonweg niet overweg kunnen met de nieuwe e-samenleving.

Ook na de staats hervorming moet de Vlaamse sociale bescherming (VSB) mensen garanties bieden op kwalitatieve en betaalbare zorg.

Actiepunten:

- Een versterking van de solidaire financiering. Een goede gezondheid betekent het recht op een betaalbare, toegankelijke en kwalitatieve gezondheidszorg voor iedereen. Hoe meer mensen bijdragen, hoe groter de solidariteit. Niet solidaire arbeid valt te verwerpen.
- Zet in op een gezamenlijke visie, beleid en acties om een goede gezondheid bij ouderen te stimuleren over alle levensdomeinen heen.
- Zet in op een menselijke zorg met voldoende zorgpersoneel. Een adequate uitbouw van thuiszorg, buurtzorg, mantelzorg en vrijwilligerswerk is noodzakelijk.
- Verplicht zorgaanbieders, voorzieningen en ziekenhuizen tot transparantie over hun aanbod, kostprijzen en leesbare facturen voor alle vormen van gezondheid en zorg.
- Blijf niet op jullie eiland. Maak afspraken om tot een coherent beleid te komen op zowel federaal als gewestelijk niveau, zonder het lokale niveau te vergeten. Zowel zorgvragers als mantelzorgers verdienen voldoende optimale ondersteuning. De versnippering van regels en wetten staat een vlotte zorgende samenleving in de weg.
- Werk aan automatische rechtentoekenning voor zorgvragers en mantelzorgers, op basis van de gegevens van de zorgvrager
- Solidariteit vormt de basis om de 'gedefederaliseerde' sociale bescherming (o.a. de VSB) te financieren. Forfaitaire premies verdiepen namelijk de kloof tussen rijk en arm. Wij ijveren voor een financiering op basis van inkomens- en vermogensafhankelijke bijdragen. Dit kan via de weg van fiscaliteit. Een verdere verhoging van de huidige forfaitaire premies kan voor ons niet.
- De persoonsvolgende financiering van zorgkosten moet samengaan met een financiering die garant staat voor een kwalitatief zorgaanbod. Garandeer dat de budgettaire en administratieve verantwoordelijkheid niet wordt doorgeschoven naar de burger.
- Maak werk van een complete zorgzwaartefinanciering in de thuiszorg en residentiële zorg.
- Het budget voor thuiszorg en residentiële ouderenzorg moet meegroeien in functie van de noden. Zorg voor een voldoende groot, kwalitatief, betaalbaar en toegankelijk aanbod.
- Werk een constructief systeem uit voor de sociale bescherming van inwoners in Brussel. Door de toenemende tegenstelling tussen arm en rijk, waarbij de bovenlaag (internationale ambtenaren, expats, etc) niet bijdraagt aan het systeem, dreigt het Brussels systeem een herverdeling onder de armen te worden. Dit vergt een specifieke aandacht.

Een duurzaam pensioenbeleid

Op vlak van het wettelijk pensioen scoort België ondermaats in vergelijking met andere Europese landen. Het wettelijk pensioen, dat mensen moet beschermen tegen armoede en hen de zekerheid moet bieden op een redelijk inkomen in verhouding met hun vroegere inkomen en een degelijke huisvesting, schiet te kort.

De cijfers liegen er niet om.

1 op 6 ouderen leeft in armoede in België.

Ondertussen is het discours er een van 'langer werken'. Onbelast bijverdienen, flexijobs en verenigingswerk zijn in het leven geroepen om hier iets aan te doen. Deze stelsels hollen onze Sociale Zekerheid en ons belastingsysteem uit. Hiermee wordt een signaal gegeven dat ouderen met een laag pensioen maar moeten gaan bijverdienen om financieel rond te komen. Het is voor ons duidelijk dat de eerste pensioenpijler voorrang moet krijgen. Een sociale maatschappij zorgt voor een leefbaar pensioen, dat meer is dan een minimuminkomen dat flirt met de armoedegrens. En dat meer is dan de sociale bijstand.

Actiepunten:

- Garandeer een voldoende sterke eerste pijler, zonder de aanvullende pijlers te negeren.
- Pensioen moet welvaartsvast zijn
- Verhoog de inkomensgarantie voor ouderen tot boven de armoedegrens
- Een wettelijke pensioenleeftijd van 65 jaar in plaats van 67 jaar.
- Zet in op gelijk loon voor gelijk werk tussen mannen en vrouwen.
- Een loopbaan van 42 jaar volstaat voor een volwaardig pensioen.
- Garandeer een minimumpensioen van 1500 euro voor iedereen die een volledige loopbaan heeft bewezen.
- Trek de loonplafonds in de pensioenberekening op. Zo kunnen alle inkomensgroepen rekenen op een degelijke vervangingsratio

Goed wonen is een recht voor iedereen

Ouderen moeten kunnen wonen waar ze zelf willen. Daarom blijven wij het zelfbeschikkingsrecht, de autonomie en de zelfredzaamheid op alle vlakken ondersteunen. Ouderen wonen nu vaak in een (te) grote en onaangepaste woning. S-Plus is van mening dat ouderen niet noodzakelijk plaats moeten ruimen voor jonge gezinnen, maar dat er ook voldoende alternatieven worden aangeboden. Vaak wonen ze dan ook nog in minder energiezuinige woningen. Maar ouderen ervaren drempels en onzekerheden waardoor investeren in energiebesparende renovaties aan hun woning niet of veel te weinig gebeurt. Een gevolg is dat ouderen hierdoor vaak kampen met energiearmoede.

Actiepunten:

- Zorg voor goede informatie rond woningaanpassingen, en preventieve acties zoals valpreventie.
- Verlaag de btw op energie naar 6 procent
- Pak energiearmoede kordaat en effectief aan door middel van ondersteuning en begeleiding
- Hou het premiestel eenvoudig: een premie voor energiezuinigheid en woonkwaliteit, naast een premie voor aangepast en toegankelijk wonen zou moeten volstaan.
- Energie-ingrepen en renovaties moeten betaalbaar blijven voor iedereen.
- Het sociaal energietarief moet uitgebreid worden naar mensen met recht op verhoogde tegemoetkoming.
- Zet in op preventief beleid
- Investeer zwaar in voldoende energiearme sociale woningen als buffer tegen armoede
- Zet een actieplan langer thuis wonen op, dat een kader creëert voor mensen om zo lang mogelijk in hun vertrouwde omgeving te blijven wonen.
- Schaf sociale huurcontracten van korte termijn af. Garandeer levenslange woonzekerheid voor sociale huurders. Een sociale huurder betaalt huur op basis van zijn inkomen. Stijgt het inkomen, dan stijgt de huur, maar ontnem hem zijn huis niet.
- Een leeftijdsvriendelijke samenleving zorgt voor een adequate inplanting van nieuwe woonvormen, diensten en voorzieningen in functie van nabijheid en bereikbaarheid.

Mobiliteit

Openbaar vervoer is cruciaal om een gezond en actief leven te kunnen leiden. Mobiliteitsarmoede heeft een grote impact op het leven van ouderen. Want naarmate mobiliteit afneemt neemt ook hun participatie aan het maatschappelijk leven af. De huidige omschakeling naar basisbereikbaarheid en de opdeling van Vlaanderen in vervoersregio's schenkt ons weinig vertrouwen.

S-Plus is niet overtuigd van het 'overstapmodel', dat de Vlaamse overheid voor ogen heeft. Reizigers zullen eerder terugvallen op de vertrouwde auto om zich te verplaatsen in plaats van verschillende vervoersmiddelen te combineren. Voor wie geen auto heeft dreigt vervoersarmoede.

Ook stellen wij vragen bij de introductie van attractiepolen. Wat met dorpskernen die niet op de grote assen liggen?

Actiepunten:

- Investeer in 1 tariefsysteem voor alle vervoersmodi die basisbereikbaarheid zullen realiseren.
- Zorg voor eenvormigheid van tarieven.
- Alle rechthebbenden op het zorgbudget moeten in aanmerking komen voor het gratis abonnement op het openbaar vervoer (NMBS, De Lijn, TEC, MIVB).
- Toegankelijkheid en bereikbaarheid moeten basisvoorwaarden zijn voor iedereen. Ook de voertuigen moeten makkelijk toegankelijk zijn voor iedereen.
- Pleeg geen afbouw van dienstverlening.

Participatie

In een leeftijdsvriendelijke samenleving is er plaats voor iedereen. Participatie is streng verbonden met een goede gezondheid en welzijn. Deelname aan sociale, culturele, politieke en vrijetijdactiviteiten zorgt ervoor dat ouderen hun ervaringen en competenties kunnen blijven benutten en delen. Wat op zich dan weer zorgt voor respect en erkenning en bijgevolg een hoger zelfbeeld en betere gezondheid.

Om sociale inclusie, actief burgerschap en persoonlijke ontplooiing te realiseren voor iedereen vraagt S-Plus om voldoende aandacht te besteden aan vrijwilligerswerk, beleidsparticipatie, sociale en culturele participatie, sport en bewegen, en levenslang en levensbreed leren.

Actiepunten:

- Niet-formeel en informeel leren moet een evenwaardige plaats krijgen in het concept van levenslang leren.
- Educatie en vorming mag niet enkel en alleen gericht zijn op de arbeidsmarkt, investeer ook in permanente educatie, emancipatie en burgerschap.
- Waak over een betaalbaar leer- en vormingsaanbod.
- Werk drempels ten aanzien van het vrijwilligerswerk weg.
- Stimuleer onderzoek en de opbouw van expertise rond vrijwilligerswerk.
- Zet in op een representatief parlement, door ouderen een verkiesbare plaats toe te kennen.
- Stimuleer, faciliteer en waardeer de lokale ouderenraden en de inbreng van ouderenverenigingen.
- Ook meer zorgbehoevende ouderen moeten hun stem kunnen uitbrengen. Zorg voor stembureaus in lokale dienstencentra en woonzorgcentra, aangepast vervoer, etc.
- Erken, waardeer, ondersteun en investeer in de werking van het sociaal middenveld en de socio-culturele verenigingen voor ouderen.
- Voorzie effectievere ondersteuning en begeleiding om ook ouderen in een meer kwetsbare positie te bereiken en interculturele samenwerking op te zetten.
- Focus op laagdrempelige beweegconcepten die breed kunnen worden ingevoerd.

Europa

Europa kunnen we niet meer wegdenken uit ons dagelijks leven. Het model wordt nog altijd gekenmerkt door het vrij ondernemerschap met belangrijke sociale correcties die ongelijkheid, armoede en uitsluiting beperkt moeten houden.

Bovendien is Europa de meest effectieve vredesbeweging ooit. Mede door de Europese integratie leven we nu al 74 jaar in vrede, de langste periode ooit sedert de Pax Romana in de eerste eeuw van onze jaartelling. Maar met o.a. de Brexit komt Europa meer en meer onder druk te staan. Het slaagt er niet in onze welvaart eerlijker te herverdelen en een proactief beleid te voeren ten aanzien van de huidige uitdagingen: de superdiversiteit, de groeiende kloof tussen arm en rijk, de klimaatverandering.

De ambitieuze Europa 2020-strategie kan nauwelijks resultaten voorleggen. Zeker op vlak van armoedebestrijding. Op 3 jaar tijd steeg het aantal Europeanen in armoede met ongeveer 10 miljoen mensen. Nieuwe ambities rond armoedebestrijding zijn dus meer dan nodig.

De Europese Pijler voor Sociale Rechten is een stap in de goede richting. Doch is vandaag die pijler niet veel meer dan een bundel van mooie intentieverklaringen gaande van levenslang leren tot minimuminkomens, garantie op zorg en een deftig pensioen. De uitdaging bestaat er dus in om de pijler daadwerkelijk om te zetten in concrete richtlijnen.

Met het Madrid International Plan of Action on Ageing (MIPAA) beschikken wel over een duidelijk engagement van regeringen wereldwijd. Alleen de praktijk ontbreekt.

Binnen de VN buigt men zich meer en meer over de vraag hoe we de mensenrechten van ouderen wereldwijd beter kunnen beschermen. Het Verdrag voor de Rechten van de Mens geldt wel voor iedereen, maar leeftijdsdiscriminatie valt vaak tussen de mazen van het net.

Europa moet een sociale unie worden met effectieve aandacht voor Active Ageing.

Actiepunten:

- België moet een actieve rol opnemen binnen de UN Open-ended Working Group on Ageing
- Sociale inclusie en vergrijzing moet een centrale plaats krijgen in de lange termijnstrategie van de EU
- IJver voor een Europese adequate minimum inkomen (mediaan gebaseerd) en een minimum pensioen dat hoger is dan de armoedegrens..
- Bewaak de financiële leefbaarheid van de wettelijke pensioenen door de financiële basis voor de pensioenstelsels te versterken en door kapitaal en ondernemingen via belastingen te doen participeren aan de financiering van het sociaal beleid .
- Het Europees Semester moet meer aandacht hebben voor de sociale uitdagingen.
- Europa moet sociale investeringen (o.a. in leeftijdsvriendelijke infrastructuur en aangepaste woningen) stimuleren en faciliteren.
- Vertaal het engagement voor het Madrid International Plan of Action on Ageing (MIPAA) in concrete doelstellingen.
- Zorg voor een concrete vertaling van de Europese Pijler van Sociale Rechten in wettelijk bindende instrumenten en concreet beleid.
- Sociale inclusie en vergrijzing moeten een centrale plaats krijgen in de langetermijnstrategie van de EU.
- Stimuleer en faciliteer leeftijdsvriendelijke samenlevingen
- Garandeer een gelijke toegang tot goederen diensten voor iedereen, ongeacht leeftijd.
- Onderzoek de impact van commerciële spelers in de (gezondheids)zorg, zowel op vlak van kwaliteit en betaalbaarheid als duurzaam beheer.
- Versterk de werking van Erasmus+ naar volwassenen en ouderen toe.
- In een sociaal Europa is er geen plaats voor ongebreideld winstbejag zoals we die vandaag ervaren in de Pharma-industrie. Zorg voor maatregelen dat commerciële bedrijven een voldoende return naar de samenleving moeten garanderen.

ie der
ee
n
telt mee. Altijd

Vlaanderen
verbeelding werkt

Voor plussers met pit